

Εκστρατεία «Ασφαλείς και Υγιείς Χώροι Εργασίας 2018-19»

Διαχείριση επικίνδυνων ουσιών στους χώρους εργασίας

Όλγα Νικολαΐδου

Λειτουργός Επιθεώρησης Εργασίας

Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας

- Συντονίζει ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία (EU-OSHA).
- Συμμετέχουν περισσότερες από 30 χώρες.
- Υποστηρίζεται από ένα δίκτυο εταίρων:
 - Εθνικοί εστιακοί πόλοι
 - Επίσημοι εταίροι εκστρατείας
 - Ευρωπαϊκοί κοινωνικοί εταίροι
 - Εταίροι μέσων μαζικής ενημέρωσης
 - Δίκτυο «Enterprise Europe Network» - **KEBE**
 - Θεσμικά όργανα της ΕΕ
 - Άλλοι οργανισμοί της ΕΕ

- Αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τους κινδύνους που εγκυμονούν οι επικίνδυνες ουσίες στους χώρους εργασίας.
- Προαγωγή της νοοτροπίας πρόληψης με σκοπό την εξάλειψη ή την αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων.
- Βελτίωση της κατανόησης των κινδύνων που συνδέονται με τις καρκινογόνες ουσίες.
- Στόχευση εργαζομένων που έχουν ειδικές ανάγκες και ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες.
- Παροχή πληροφοριών σχετικά με τις εξελίξεις σε επίπεδο πολιτικής καθώς και τη συναφή νομοθεσία.

- Στην Ευρώπη πολλοί εργαζόμενοι εκτίθενται σε επικίνδυνες ουσίες στους χώρους εργασίας τους.
- Η ενημέρωση σχετικά με το πρόβλημα αυτό είναι συχνά περιορισμένη.
- **Οι επικίνδυνες ουσίες μπορεί να δημιουργήσουν:**
 - οξεία και χρόνια προβλήματα υγείας —ερεθισμό του δέρματος, αναπνευστικές παθήσεις και καρκίνο,
 - κινδύνους για την ασφάλεια όπως κίνδυνο πυρκαγιάς, έκρηξης και ασφυξίας,
 - σημαντικό κόστος για τις επιχειρήσεις, λόγω της ανάγκης λήψης προστατευτικών μέτρων και της ασφαλιστικής κάλυψης.

Τι είναι οι επικίνδυνες ουσίες;

- **Οποιαδήποτε ουσία (σε αέρια, υγρή ή στερεή μορφή) που αποτελεί κίνδυνο για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων:**
 - χημικές ουσίες, π.χ. σε βαφές/χρώματα, κόλλες, απολυμαντικά, καθαριστικά ή φυτοφάρμακα,
 - ρύποι που προέρχονται από διεργασίες, π.χ. αναθυμιάσεις συγκόλλησης, σκόνη χαλαζία ή προϊόντα καύσης, όπως καυσαέρια κινητήρων ντίζελ,
 - υλικά φυσικής προέλευσης, όπως σκόνη από την επεξεργασία σιτηρών, αμίαντος ή αργό πετρέλαιο και τα συστατικά τους.
- **Επικίνδυνες ουσίες υπάρχουν πιθανότατα σε όλους σχεδόν τους χώρους εργασίας.**
- **Βλάβη μπορεί να προκληθεί τόσο από τη βραχυπρόθεσμη όσο και από τη μακροπρόθεσμη έκθεση καθώς και από τη μακροχρόνια συσσώρευση στον ανθρώπινο οργανισμό.**

- Χημικές ή βιολογικές ουσίες υπάρχουν στο 38 % των επιχειρήσεων σύμφωνα με την έρευνα του EU-OSHA στις επιχειρήσεις.¹
- Στις μεγάλες επιχειρήσεις συχνά χρησιμοποιούνται περισσότερα από 1.000 διαφορετικά χημικά προϊόντα.
- Ένας μόνο εργαζόμενος μπορεί να έρθει σε επαφή με εκατοντάδες διαφορετικές χημικές ουσίες.
- Το 17 % των εργαζομένων στην ΕΕ αναφέρουν ότι χειρίζονται ή έρχονται σε δερματική επαφή με χημικά προϊόντα ή χημικές ουσίες κατά τουλάχιστον το 25 % του χρόνου εργασίας τους² ενώ το 15 % αναφέρουν ότι εισπνέουν καπνό, αναθυμιάσεις (όπως αναθυμιάσεις συγκόλλησης ή καυσαέρια), σκόνη (όπως σκόνη ξύλου ή σκόνη ορυκτών).
- Νέοι κίνδυνοι εμφανίζονται συνεχώς.

1) Σύνοψη — Δεύτερη ευρωπαϊκή έρευνα για τις επιχειρήσεις σχετικά με τους νέους και τους αναδυόμενους κινδύνους (ESENER-2), EU-OSHA, 2015, σ. 5. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://osha.europa.eu/sites/default/files/publications/documents/esener-ii-summary-en.PDF>

2) Έκτη ευρωπαϊκή έρευνα για τις συνθήκες εργασίας, Έκθεση επισκόπησης, Eurofound, 2016, σ. 43. Διατίθεται στη διεύθυνση: https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef1634en.pdf

- Στους τομείς που εμφανίζουν υψηλά ποσοστά παρουσίας χημικών ουσιών συγκαταλέγονται η γεωργία (62 %), η μεταποίηση (52 %) και οι κατασκευές (51 %)¹
- Σε πολλούς τομείς έχει αυξηθεί η χρήση χημικών ουσιών, καθώς διάφοροι παραδοσιακοί τρόποι εργασίας έχουν αντικατασταθεί από τεχνολογίες που βασίζονται στη χρήση χημικών (φυτοφάρμακα, πλαστικά, μόνωση κ.λπ.)
- Το 2014 χρησιμοποιήθηκαν στη Σουηδία 3,7 τόνοι επικίνδυνων ουσιών ανά πολίτη.

1) ESENER-2 — Overview Report: Managing Safety and Health at Work (Συνοπτική έκθεση: Διαχείριση της ασφάλειας και της υγείας στην εργασία), EU-OSHA, 2016, σ. 18. Διατίθεται στη διεύθυνση: https://osha.europa.eu/sites/default/files/ESENER2-Overview_report.pdf

- Οι εργοδότες πρέπει να θεσπίσουν αποτελεσματικά μέτρα προστασίας και πρόληψης.
- Οι επικίνδυνες ουσίες και διαδικασίες θα πρέπει να εξαλειφθούν πλήρως από τους χώρους εργασίας (π.χ. σχεδιασμός νέων διαδικασιών εργασίας).
- Εάν δεν είναι δυνατή η εξάλειψη των κινδύνων, τότε η διαχείρισή τους θα πρέπει να βασίζεται στην ιεράρχηση των μέτρων πρόληψης - στην αρχή STOP.
 - Αντικατάσταση (**S**ubstitution) (ασφαλείς ή λιγότερο επιβλαβείς εναλλακτικές).
 - Τεχνολογικά μέτρα (**T**echnological measures) (π.χ. κλειστό σύστημα, τοπικό σύστημα εξαερισμού).
 - Οργανωτικά μέτρα (**O**rganisational measures) (π.χ. περιορισμός του αριθμού των εκτιθέμενων εργαζομένων ή του χρόνου έκθεσης).
 - Ατομική προστασία (**P**ersonal protection) (χρήση μέσων ατομικής προστασίας, ΜΑΠ).

- **Ορισμένες ομάδες εργαζομένων μπορεί να απειλούνται περισσότερο από τις επικίνδυνες ουσίες, όπως:**
 - γυναίκες
 - νεαροί εργαζόμενοι
 - διακινούμενοι εργαζόμενοι
 - προσωρινά απασχολούμενοι
 - μη καταρτισμένο ή άπειρο προσωπικό
 - υπεύθυνοι καθαριότητας και εργολάβοι
- **Ο αυξημένος κίνδυνος μπορεί να οφείλεται σε ιδιαίτερη ευαισθησία, απειρία ή σε έλλειψη εκπαίδευσης ή πληροφόρησης.**
- **Οι κίνδυνοι που απειλούν τους εργαζομένους αυτούς θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στην εκτίμηση των κινδύνων.**

Στην εκστρατεία μπορούν να συμμετάσχουν επιχειρήσεις κάθε μεγέθους από όλους τους κλάδους, καθώς και ιδιώτες, με τους ακόλουθους τρόπους:

- διαδίδοντας και δημοσιεύοντας υλικό της εκστρατείας,
- συμμετέχοντας σε ή διοργανώνοντας εκδηλώσεις και δράσεις,
- χρησιμοποιώντας και προωθώντας εργαλεία διαχείρισης των επικίνδυνων ουσιών,
- λαμβάνοντας μέρος στην εκστρατεία ως εταίροι,
- παρακολουθώντας τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για συνεχή ενημέρωση.

- Μάθετε περισσότερα στον δικτυακό τόπο της εκστρατείας:
www.healthy-workplaces.eu/el
- Γίνετε συνδρομητές στο ενημερωτικό δελτίο της εκστρατείας μας:
<https://healthy-workplaces.eu/el/healthy-workplaces-newsletter>
- Παραμείνετε ενημερωμένοι για τις δράσεις και τις εκδηλώσεις από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης:

- Μάθετε περισσότερα για τις εκδηλώσεις στη χώρα σας από τον εθνικό εστιακό πόλο:
www.healthy-workplaces.eu/fops

